

PROGRAMA

Assignatura: **PSICOLOGIA EVOLUTIVA I DE L'EDUCACIÓ**

23147

OBJECTIUS GENERALS

- Iniciar en el coneixement de la Psicologia Evolutiva i de l'Educació com a disciplines que tenen per objecte l'estudi de processos de desenvolupament i de processos educatius.
- Facilitar el coneixement de l'origen i evolució del psiquisme humà i els processos i factors que hi estan implicats
- Possibilitar la comprensió dels processos de desenvolupament i d'aprenentatge des d'una perspectiva interactiva. Valorar la influència dels diferents contextos educatius en el desenvolupament.
- Contruir criteris psicopedagògics útils per al treball educatiu amb els nens i nenes.
- Potenciar actituds favorables vers el treball educatiu amb tots els infants, la cooperació de l'equip, la preocupació pel coneixement i la formació permanent.
- Desenvolupar una metodologia de treball que faciliti la participació, el treball cooperatiu, la recerca documental, l'elaboració acurada de treballs, la relació teoria-pràctica.

CONTINGUTS

Introducció a les disciplines i al treball de l'assignatura

1. L'evolució

Concepte d'evolució. Filogènesi- Ontogènesi

Conceptes bàsics sobre el desenvolupament: herència, experiència, creixement, maduració, educació, aprenentatge, desenvolupament, cultura.

Caracterització del desenvolupament. La contextualització. Els canvis al llarg del cicle vital. Les bases morfofuncionals i socioculturals. Acció-interacció.

2. Desenvolupament i aprenentatge

Les concepcions sobre desenvolupament i la seva influència en l'orientació de l'acció educativa i en el plantejament de l'ensenyança.

Les relacions desenvolupament-aprenentatge.

Diferents perspectives teòriques en Psicologia Evolutiva i de l'Educació.

3. La gènesi i el desenvolupament de les funcions psíquiques

Unicitat i diversitat en el desenvolupament dels éssers humans

Gènesi i desenvolupament d'algunes funcions:

- el moviment
- la comunicació/el llenguatge
- la representació/ les funcions cognitives
- les relacions socials i afectives

4. Aprenentatge i ensenyança

Aprenentatge i funcions psicològiques superiors.

Les dimensions de l'aprenentatge i tipus d'aprenentatges

La construcció i organització del coneixement.

La significació i funcionalitat de l'aprenentatge.

El desenvolupament i aprenentatge d'estratègies. L'autorregulació en el procés d'aprenentatge

Els aspectes psicosocials en el procés d'ensenyar i aprendre.

La motivació.

Importància de la intervenció educativa en la creació de condicions per a l'aprenentatge

Desenvolupament de capacitats de l'alumne i aprenentatges escolars específics

5. Interacció social i educativa

El procés d'ensenyar i aprendre com a procés interactiu en marcs institucionals: la família, l'escola i altres contextos educatius.

La interacció en el context familiar

La interacció en el context escolar

Les interaccions entre contextos.

6 Actituds i procediments del treball psicopedagògic

Atenció a la diversitat individual i cultural

Consideracions ètiques sobre el treball psicopedagògic i la investigació educativa; amb els nens, amb equips de mestres, amb pares, amb altres professionals, i amb l'entorn en general.

Estratègies d'aprenentatge i reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge.

Disseny de projectes de treball.

Observació, entrevista i altres tècniques de recull i anàlisi de dades.

Elaboració i comunicació d'idees i de conclusions de treballs.

Metodologia

Per aconseguir els objectius esmentats la metodologia de treball es basarà en els següents procediments:

Presentació, síntesis i explicacions del professor. Exposicions dels alumnes

Elaboració del propi dossier sobre l'assignatura a partir de les explicacions de classe, les lectures i el treball personal en general

Estudi i comentari de textos

Anàlisi de material audiovisual sobre situacions educatives

Anàlisi de situacions educatives. Comentaris de les observacions realitzades durant les pràctiques.

Treball en grup cooperatiu. Intercanvis i debats.

Preparació i realització d'observacions i entrevistes

Elaboració de treballs teòrico-pràctics sobre algun dels continguts de curs.

Avaluació

S'avaluaran tots els treballs realitzats al llarg del curs, ja siguin treballs/exercicis/exàmens en petit grup com individuals.

Hi haurà dos exàmens: un al finalitzar el primer semestre sobre la primera part de l'assignatura i un altre al juny sobre la segona part. Existeix la possibilitat de presentar-se també de la primera part al juny.

Es valorarà l'actitud envers el treball dut a terme a la classe i l'aportació d'idees, dubtes, qüestions a debatre, informacions i punts de vista personals argumentats al grup classe.

Bibliografia Bàsica

ALONSO TAPIA, J. Motivación y aprendizaje en el aula. Como enseñar a pensar. Madrid: Santillana, 1991

ALVERMAN et al. Discutir para comprender. El uso de la discusión en el aula. Madrid: Aprendizaje-Visor, 1990

BRONFENBRENNER, U. (1979) La ecología del desarrollo humano. Barcelona: Paidós, 1987

BRUER, J.T. Escuelas para pensar. una ciencia del aprendizaje en el aula. Barcelona: Paidós/MEC, 1995

BRUNER, J. i HASTE, H. (1987) La elaboración del sentido. Barcelona: Paidós, 1990

CASE, R. (1989) El desarrollo intelectual. Barcelona: Paidós.

CLAXTON, G. (1987) Vivir y aprender. Madrid: Alianza

CLEMENTE, R.A. i HERNANDEZ, C. (1996) Contextos de desarrollo psicológico y educación. Málaga: Aljibe.

COLL, C., PALACIOS, J. i MARCHESI, A. (Comp.) (1990) Desarrollo Psicológico y educación. II. Psicología de la Educación. Madrid: Alianza Psicología.

COLL, C. et al. Los contenidos en la Reforma. Santillana, 1992

COLL, C. et al El constructivismo en el aula. Barcelona: Graó, 1993

COLL, C. i EDWARDS, D. Enseñanza, aprendizaje y discurso en el aula. Madrid: Fundación Infancia y aprendizaje, 1996

DE KETELE, J.M. (1984). Observar para educar. Madrid: Visor.

DELVAL, J. (1983) Creer y pensar: la construcción del conocimiento en la escuela. Barcelona: Laia

DELVAL, J. (1994) El desarrollo humano. Madrid: Siglo XXI

ENTWISTLE, N. La comprensión del aprendizaje en el aula. Barcelona: Paidós, 1988

ESCAÑO, J. y GIL DE LA SERNA, M. Cómo se aprende y cómo se enseña. Barcelona: ICE de la U.B./Horsori, 1992

- FABRA, M.LI. Técnicas de grupo para la cooperación. Barcelona: CEAC, 1992
- FERNANDEZ BERROCAL, P. i MELERO ZABAL, A. (Comps.) La interacción social en contextos educativos. Madrid: Siglo XXI, 1995
- FLAVELL, J.H.(1984) El desarrollo cognitivo. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- IZQUIERDO, C. (1991) Capítol Observació. Document P.I.P.
- JORBA, J. i SANMARTI, N. La función pedagógica de la evaluación. *Aula de innovación educativa*, 1992, 20, 20-30
- LEMKE, J.L. Aprender a hablar ciencia. Lenguaje, aprendizaje y valores. Barcelona y Buenos Aires: Paidós, 1997
- LOPEZ, F (1985) La formación de los vínculos sociales. Madrid: MEC.
- LURIA, A.R., LEONTIEV, A.A. y VIGOTSKI, L.S. Psicología y pedagogía. Madrid: Akal, 1979
- MARCHESI, A COLL, C. i PALACIOS, J.(Comp.) (1990) Desarrollo psicológico y educación III. Necesidades educativas especiales y aprendizaje escolar. Madrid: Alianza Psicología.
- MERCER, N. La construcción guiada del conocimiento. El habla de profesores y alumnos. Barcelona y Buenos Aires: Paidós, 1997
- MIRAS, M.(1991). Educación y desarrollo. *Infancia y Aprendizaje*, 54, pp.3-17.
- NOVAK, J.D. i GOWIN, (1984) Aprendiendo a aprender. Barcelona: Martínez Roca, 1988
- PALACIOS, J. (selecció de textos) (1980) Henri Wallon. Psicología del niño. 2 Vols. Madrid: Pablo del Rio.
- PALACIOS, J. (selecció de textos) (1981) Henri Wallon. Psicología y educación. Madrid: Pablo del Rio.
- PALACIOS, J. (selecció de textos) (1988) Bruner. Desarrollo cognitivo y educación. Madrid: Morata.
- PALACIOS, J COLL, C. i MARCHESI A.(Comp.) (1990) Desarrollo psicológico y educación, I. Psicología Evolutiva. Madrid: Alianza Psicología.
- POSTMAN, N. La desaparición de la infancia. Vic: Eumo
- POZO, J.I. (1989) Teorías cognitivas del aprendizaje. Madrid: Morata.
- POZO, J.I. Aprendices y maestros. Alianza, 1996
- RIVIERE, A. (1985) La psicología de Vigotski. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- SILVESTRE, N. i SOLE, R. Psicología Evolutiva. Barcelona: CEAC, 1993
- TRIADO, C. (Coord.) Psicología Evolutiva. Vic: Eumo, 1993
- WERTSCH, J. Vygotsky y la formación social de la mente. Barcelona: Paidós, 1988

PSICOLOGIA DEL DESENVOLUPAMENT I DE L'EDUCACIÓ

2º SEMESTRE: PSICOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

Curs 1999-2000

Professora: M.del Mar Badia

Departament: Psicologia de l'Educació

OBJECTIUS

Els objectius bàsics d'aquesta assignatura es refereixen a:

-que l'estudiant conegui i compregui les coordenades fonamentals en les que s'ubica la psicologia de l'educació (P.E.).

-que l'estudiant compregui i identifiqui els diferents processos d'aprenentatge escolars-instruccional.

-que l'estudiant compregui el paper de les anomenades variables intrapersonals en els processos d'ensenyament-aprenentatge.

-que l'estudiant compregui i pugui distingir les implicacions de les variables intrapersonals i socio-ambientals en els esmentats processos.

PROGRAMA

Introducció.

1. Els continguts i objectius de PE. Què és la PE. De què tracta. Què es proposa. Quins àmbits treballa.

Variables intrapersonals i processos d'ensenyament-aprenentatge.

2. Les variables estudiades des del processament d'informació. L'atenció dels alumnes. La selecció i codificació dels materials: diferències entre els alumnes. La memòria: la retenció i la recuperació.

3. Les variables personal-emocionals. Tipus de motivació: la motivació intrínseca i la motivació extrínseca. Aplicacions educatives. Les aspiracions i l'autoestima de l'alumne.

Processos d'aprenentatge escolar

4. L'aprenentatge operant. Les relacions entre el comportament en ambients educatius i la utilització de premis i càstigs. L'aprenentatge operant i els processos d'ensenyament-aprenentatge escolar i familiar. Consideracions educatives per l'aplicació d'aquest tipus d'aprenentatge.

5. L'aprenentatge social. Els models facilitadors d'aprenentatge. Els professors com a models. Els companys com a models. Els models fora de l'escola. Els models familiars.

6. L'aprenentatge cognitiu. Aprenentatge significatiu i el coneixement anterior dels alumnes. El constructivisme: la construcció de significats per part de l'alumne. La interacció alumne-professor i la construcció dels coneixements.

7. Mètodes d'ensenyament. La resposta a la diversitat de capacitats, interessos i motivacions des de l'escola.

METODOLOGIA

Les classes teòriques consistiran bàsicament en l'exposició per part del professor, dels temes indicats, així com en el desenvolupament dels exemples o qüestions que els estudiants puguin aportar sobre els mateixos; algunes lectures suggerides a classe permetran de completar la perspectiva de l'estudiant sobre aquests temes.

D'altra banda les classes pràctiques incidiran sobre els mateixos temes però a partir del desenvolupament conjunt entre el/la professor/a i els/les estudiants d'exemples pràctics, de suggeriments i de qüestions que contribuiran a obtenir un coneixement més aplicat d'aquesta assignatura.

AVALUACIÓ

Aquesta assignatura s'avaluarà, pel que fa a la teoria, mitjançant una prova que es realitzarà a la fi del semestre. Les pràctiques s'elaboraran al llarg del curs. La nota obtinguda a la teoria representa un 50% de la nota final, mentre que la nota de pràctiques serà d'un 50%, essent necessari aprovar cada part per separat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

AUSUBEL, D.P. (1976) Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo. México: Trillas.

COLL, C (1988) Conocimiento psicológico y práctica educativa. Barcelona: Barcanova.

COLL, C; PALACIOS, J y MARCHESI, A. (Comp.) (1990) Desarrollo psicológico y educación, II . Psicología de la Educación. Madrid : Alianza.

GENOVARD, C y GOTZENS, C. (1990) Psicología de la Instrucción. Madrid: Santillana.

GENOVARD, C. ; GOTZENS ,C y MONTANÉ, J. (1987) Psicología de la Educación. Una nueva perspectiva interdisciplinaria. Barcelona: CEAC.

GOOD, L. y BROPHY, J.E. (1984) Psicología Educativa. México: Interamericana.

ROYER, J.M y ALLAN;R.G: (1980) Psicología del aprendizaje. Aplicaciones a la Educación. México: Limusa.

VEGA, J.L. (Dir.) (1986) Psicología de la Educación. Colección: Diccionario de Ciencias de la Educación. Madrid: Anaya.

WOOLFOLK, E. y McCUNE, L . (1983) Psicología de la educación para profesores. Madrid: Narcea.